

Vejle Friskole

Pædagogisk dokument / Undervisningsplan, fælles mål

Indledning

Dette dokument skal ses som en overordnet undervisningsplan for undervisningen på Vejle Friskole.

Dokumentet skal tilgodese bestemmelserne i "Loven om friskoler og private grundskoler" - vedrørende krav til undervisningsplaner med del-og slutmål. Vi har i dokumentet taget udgangspunkt i de fagbeskrivelser der findes for folkeskolen, men udtrykker samtidig hvad vi lægger særlig vægt på i undervisningen.

Undervisningsstrukturen på Vejle Friskole er tredelt og er organiseret i *Basisfag*, *Emnefag* og *Værkstedsfag*

Basisfag -omfatter fagene:

Dansk
Matematik
Engelsk
Tysk
Musik
idræt
Fysik/kemi
Geograf
Biologi
Samfundsfag
Idræt

Emnefag* -dækker 3 fagområder:

Naturvidenskab
Kulturhistorie
Musisk skabende fag.

Værkstedsfag -indeholder fagene:

Billedkunst
Sløjd
Musik
Køkken
Tekstil
Drama

*Undervisningen i emnefag er baseret på et *helhedssyn*, hvilket betyder, at vi lader en række af skolens fag blive præsenteret i så naturlige sammenhænge som muligt. I emnefag har vi fagene *religion, natur og teknik og historie*. Fagene indgår i tværfaglige emne-, tema- eller projektforsløb,

og vil, afhængig af hvilket fagområde det respektive emne dækker, være repræsenteret enten som hovedfag eller bifag, og der vil ofte indgå et eller flere basisfag eller værkstedsfag. Der undervises i emnefag fra 0.-8. klasse. I 9. klasse er emnefag suspenderet af hensyn til forberedelsen til den kommende afgangsprøve.

*

Alle basisfag følger forenklede fælles mål / fælles mål

<http://www.emu.dk/modul/oversigt-over-introduktion-til-fagene>

Dokumentet her omfatter fagbeskrivelser for værkstedsfag

Undervisning i faget historie

Historiefaget indgår som en del af danskfaget og samfundsfag i de ældste klasse. Der ud over er der fokus på de historiske emner i de tværfaglige emner og i fortælltimer og til fællessamling.

Historie indgår naturligt i dansk, når emnet der undervises i har forbindelse til historiske forhold, det kan være nordisk mytologi og vikingetiden, 2.verdenskrig eller guldalderen og de berømte malere fra den tid. I de tværfaglige emner kan der være et historisk tema som gennemgående tema. Lige som det er tilfældet i de fælles emneuger, som ligger hvert år.

Til fællessamling bliver der fortalt om mærkedage i historien, det kan være 9. april, slaget på Reden eller Valdemarsdag. Der er også temaer fra fx Chr. D. fjerdes tid eller om landbruget i gamle dage.

I Yngste og Mellemste har vi fortælltimer, hvor der ofte indgår historiske fortællinger.

Historiefaget er på den måde en del af undervisningen på alle klassetrin.

Vejle Friskole – 2016

Undervisningsplan med slut- og delmål

I henhold til Lov om friskoler og private grundskoler § 1 a. skal en friskole opfylde nedenstående krav til undervisningsplaner med slut- og delmål. I henhold til § 1 c. skal planen offentliggøres på skolens hjemmeside:

§ 1 a. Skolen fastsætter slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner.

Stk. 2. Skolen udarbejder undervisningsplaner for de fagområder og emner, der er nævnt i stk. 1. Undervisningsplanerne skal angive udviklingen hen mod slutmålene, beskrive, på hvilke klasse- eller alderstrin der arbejdes med de forskellige fagområder og emner, samt beskrive, hvorledes det samlede undervisningstilbud giver mulighed for alsidig personlig udvikling.

Stk. 3. Skolen fastsætter mål for undervisningen i dansk, regning/matematik,

engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål).

Stk. 4. I det omfang skolen ikke har fastsat slutmål, jf. stk. 1, og delmål, jf. stk. 3, der står mål med, **hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen**, gælder de slutmål henholdsvis trinmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen.

*

Beskrivelse af værkstedsfag

Faget billedkunst

Formål:

Formålet med faget billedkunst er at give børnene viden, indsigt og lyst til den visuelle verden. At få børnene til at skabe og opleve noget om sig selv.
At få børnene at se og sanse på en rig og nuanceret måde.
At få børnene til at bruge og forstå billedsprog som et personligt meddelelses- og udtryksmiddel.

Slutmål / Ældste Hovedgruppe:

I ældste hovedgruppe er undervisningsåret delt i to halvdele. I efterårssemesteret arbejdes der med tematisk billedarbejde. Eleverne arbejder individuelt med egne projekter og læreren fungerer som konsulent og vejleder. I forårssemesteret undervises der i teknikker med udgangspunkt i elevernes egne ønsker. I januar laver 9. klasse en projektopgave i de praktisk- musiske fag. De får et prøvebevis, en udtalelse og en karakter.

Delmål / Yngste Hovedgruppe:

I yngste arbejder vi med tematisk billedarbejde. Det kan være emner som: huse, mennesker, kæledyr, venner/venner, liv/død, etc. I gennem arbejdet med emnet kommer vi omkring de fire klassiske teknikker i billedkunsten: tegning, maleri, grafik og skulptur.

Delmål / Mellemste Hovedgruppe:

I mellemste arbejder vi ikke tematisk. Her opøver, afprøver, øver, træner vi teknikker og færdigheder. Vi bruger både fantasi og iagttagelser. Vi kigger på kunst, aber efter og lærer nyt.

Fagets udvikling:

Fagets udvikling følger beskrivelsen af formål i folkeskolens Fælles Mål på de enkelte klassetrin.

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf.

Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

*

Faget musik

Formål:

Skolens formål med faget musik, følger beskrivelsen af formål i folkeskolens Fælles Mål.

Mål / 7.-9. klassetrin / værkstedsfag:

At videreudvikle evner til at udtrykke sig i og om musik
At få forståelse af sig selv og sin rolle i en del af et fællesskab
At få indsigt i forskellige genre og kulturer

At spille sammen på et højere niveau, hvor det enkelte instruments rolle får betydning for musikens nuancer

At komponere musik (skrive egen musik og /eller videreudvikle og fortolke et givet nummer

At improvisere på instrument / stemme.

Delmål / 1.-2. klassetrin:

Den obligatoriske undervisning i yngste hovedgruppe (1.-2. klasse) bygges op omkring sang, dans og sammenspil (SDS) – musikken indføres i sang og rytmelege, hvor dans, sang og trommespil er en bærende del af undervisningen.

Improvisation og komposition optræder som en integreret del af undervisningen.

Delmål / 3.-4. klassetrin:

I mellemste hovedgruppe **A** (3.-4. klasse) bliver klasserne klassevis delt i hold á 10 elever. **SDS** udvides og videreudvikles – der arbejdes i perioder med A) sammenspil (trommer, bas, guitar, keyboards, rytmeinstrumenter, sang m.m.) og B) Rytmik, sang og bevægelse. Improvisation og komposition optræder som en integreret del af undervisningen.

Delmål / 5.-6. klassetrin:

I mellemste hovedgruppe **B** (5.-6. klasse) forbliver klasser klassevis opdelt i hold á 10 elever. Der arbejdes nu udelukkende med sammenspil (trommer, bas, guitar, keyboards, rytmeinstrumenter, sang m.m.). Improvisation og komposition optræder som en integreret del af undervisningen.

Fagets udvikling:

Fagets udvikling følger beskrivelsen af formål i folkeskolens Fælles Mål på de enkelte klassetrin.

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget, og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf.

Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

Faget sløjd

Der undervises i sløjd på alle klassetrin, dvs. 0.-9.klasse.

Faget indeholder 4 hovedområder, der samtidig kan opfattes som indsatsområder i et kronologisk forløb:

Skabende processer

-udvikle sig og føle glæde ved praktisk eksperimenterende arbejde.

Materiale- og værktøjskendskab

-kendskab til materialer og de værktøjer og maskiner, der er egnede til bearbejdelse af disse.

Kulturteknikker

-forstå historiske og nutidige teknikker og deres indflydelse på den personlige, miljø- og samfundsmæssige udvikling.

Design og produkt

-udvikle, planlægge og gennemføre et arbejde fra idé til færdigt produkt.

Formål:

Formålet med undervisningen i sløjd er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der knytter sig til en skabende og håndværksmæssig fremstilling. De skal udvikle færdigheder i at formgive og fremstille ting, der har æstetisk og funktionel værdi, samt blive i stand til at forstå samspillet i processen fra idé over planlægning til udførelse.

Sløjdfaget skal give mulighed for at udvikle elevernes fantasi og glæde ved at skabe, eksperimentere og vurdere, for herigennem at styrke oplevelsen af tillid til egne muligheder. Eleverne gøres fortrolige med både historiske og nutidige teknikker. De skal løbende præsenteres for de miljøhensyn der skal tages i forhold til deres arbejde, ligesom de skal bevidstgøres om forbrug af ressourcer.

Sløjdfaget har en arbejdsform, hvor dialog og samarbejde er en del af undervisningsmiljøet.

Slutmål / Ældste Hovedgruppe:

Undervisningen for sløjd skal munde ud i et praktisk-musisk projekt, hvor eleverne gennem hele skoleforløbet har opnået tilstrækkelige teknikker, færdigheder og kendskab til at designe, konstruere og skabe.

Undervisningen veksler mellem temaforløb, sløjdtekniske- og individuelle forløb. De individuelle forløb giver eleverne et stort spillerum for selvstændigt at arbejde med ideer, planlægning og udførelse. Temaforløbet kan f.eks. være børstefremstilling hvor den grundlæggende teknik er ens for alle, men hvor eleverne selv bestemmer produktets form og funktion. I sløjdtekniske forløb bliver målet at mestre en bestemt teknik, f.eks. træsamlinger, hvor eleverne skal lave forskellige samlinger, søm, limning, dyvel, tapning.

Der lægges vægt på at arbejdstegninger skal danne udgangspunkt for hvert produkt. Derudover skal eleverne kunne bruge forskellige æstetiske udtryksformer, anvende egne idéer og erfaringer i sløjdprocessen og kunne forholde sig til sammenhængen mellem egen idé, håndværk og det færdige produkt.

Delmål / Yngste hovedgruppe:

Undervisningen er tematiseret, dvs. at alle elever på et hold arbejder under samme overskrift som f.eks. Vilde dyr, Ting i bevægelse, Spil, Legetøj, Ting med hjul, Skulptur i strandtræ, Skibe osv. Der fokuseres på at afstemme materialer, værktøjer og teknikker til aldersgruppen, så eleverne får en umiddelbar glæde ved at opleve at de kan lave det produkt, de forestiller sig. Det prioriteres højt at elevernes arbejde har udgangspunkt i egne idéer, så deres lyst og skabertrang understøttes mest muligt. Det er også vigtigt at eleverne så tidligt i sløjdforløbet hjælpes til at

afstemme egne forventninger i forhold til teknisk kunnen. Derved opbygges et positivt og konstruktivt sløjdforløb, hvor eleverne bevarer glæden og troen på sig selv.

Delmål / Mellemste hovedgruppe:

Undervisningen er tematiseret og bygger videre på tidligere lærte teknikker, værktøjer og materialekendskab. Læreren introducerer løbende nye værktøjer, teknikker, og materialer, ofte gennem fælles oplæg og diskussion. Forløbene er kendetegnet ved længere varighed end i Yngste hovedgruppe. og indeholder stigende krav om elevernes egen vurdering og evaluering. Projektionstegningen introduceres som hjælp til arbejdet og fælles reference for lærer og elev.

Fagets udvikling:

Fagets udvikling følger beskrivelsen i folkeskolens Fælles Mål på de enkelte klassetrin.

Elevernes personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget, og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf.

Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

*

Faget køkken

Formål:

Formål med faget køkken er:

at gøre vores børn og unge livsduelige

give dem lyst til selv at lave god og sund mad

gøre dem nysgerrige på de gode råvarers muligheder

give dem et håndværksmæssigt grundlag for at lave mad, og kendskab til hygiejne og sundhed

Slutmål / Ældste Hovedgruppe:

I ældste er året delt i 2 halvdele. I efterårssemesteret arbejdes der tematisk med faget.

Vi vil arbejde dybere med teknikker, sammensætning af måltider og kost, kendskab til råvarer, deres oprindelse, anvendelse, tilberedning osv.

Eleven er nu i stand til at sammensætte, tilberede måltider og vurdere smag---- eksperimentere

med opskrifter.

Det fører frem til en praktisk- musisk projektopgave i foråret hvor eleverne arbejder individuelt med egne projekter som læreren så er vejleder på.

Der kan gives prøvebevis, udtalelse og karakter

Delmål / Yngste Hovedgruppe:

I yngste bruger vi faget køkken som et sanseværksted, hvor børnene får kendskab til mange forskellige råvarer.

Årstidens frugt og grønt bliver for eksempel forarbejdet på enkle måder.

Vi arbejder med de grundlæggende teknikker så som at skrælle, skære, rive osv. men også at vaske op og tørre af.

Delmål / Mellemsste Hovedgruppe:

I mellemste arbejder vi videre med de grundlæggende teknikker og bruger dem til at lave enkle og forskellige typer af måltider.

Der vil blive præsenteret flere forskellige og måske ukendte råvarer, krydderier m.m.

Fagets udvikling:

Fagets udvikling følger beskrivelsen i folkeskolens Fællesmål på de enkelte klassetrin.

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget, og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf. Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

*

Faget drama

Formål:

Det unikke ved faget er elevernes mulighed for kropsligt og kunstnerisk at udtrykke tanker, følelser og erfaringer i dramatisk form og herigennem forholde sig til sig selv og omverdenen. Drama giver mulighed for at udvikle og arbejde med identitetsopfattelsen - at sætte sig selv på spil i spil.

Det er vigtigt at fastholde elevernes umiddelbare glæde ved og lyst til at udtrykke sig.

Lege og øvelser

Lege, øvelser og improvisationer vil altid have sin plads i faget, og disse aktiviteter bør sættes ind i en meningsfuld sammenhæng for eleverne.

Øvelserne kan både bruges som opvarmning og introduktion og til at øve færdigheder. I starten af et forløb kan forskellige lege og øvelser skabe tryk og et godt miljø. I andre sammenhænge kan de bruges til at udvikle elevernes spillekompetence og skabe forståelse og indsigt i dramafagets æstetiske indhold.

Målet med lege og øvelser vil oftest være knyttet til

at styrke energi og koncentration

at udvikle glæde og lyst til drama

at skabe liv i krop og sjæl

at udvikle evnen til at bruge og forstå kroppen som fortæller

at træne sanser, fantasi, forestillingsevne og fysiske færdigheder.

Improvisation

Det vigtigste i improvisation er nærvær, åbenhed og eksperimenteren. Et godt udgangspunkt for improvisationsarbejdet er impulser og indtryk, som får improvisationen i gang, og som samtidig er åbne nok til at kunne give mange udviklingsmuligheder i det skabende arbejde.

Fra egne ideer til forestilling

Montageprincippet er en grundlæggende måde at producere en forestilling på. De enkelte dele sættes sammen til en helhed, hvor rækkefølgen af delene sættes sammen ud fra en bærende idé. Arbejdsprocessen består i først at lave blokke af forskellige "byggersten", som til slut monteres.

Fra ikke-dramatisk tekst til forestilling

Der kan arbejdes med såvel små korte fortællinger som længere fortællinger. Fortællingerne kan formidles mundtligt af læreren, ved fortælling eller oplæsning, eller de kan læses af eleverne. Fortællingerne kan spænde fra helt korte eventyr, fabler, myter til noveller og romaner. Ved at udtrykke teksten i dramatisk form oplever eleverne fortællingen med krop og sanser.

Refleksion

I undervisningen skabes rum for refleksion undervejs i det praktiske arbejde. I dramaprocessen er det vigtigt at arbejde både med rollen som tilskuer og som skuespiller. Eleverne har på samme tid en oplevelse i fiktionen som figuren og en oplevelse af fiktionen som tilskuer til medspillerne. Refleksionen kan foregå på disse to planer: Indfra som spiller og udefra som iagttager. Da det er svært at se sig selv udefra, er det nødvendigt, at andre får mulighed for det. Forskellen mellem de to udsigtspunkter giver mulighed for refleksion over intentionen med en handling.

Fagets udvikling:

Fagets udvikling følger beskrivelsen i folkeskolens Fælles Mål på de enkelte klassetrin.

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget, og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf. Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

*

Faget tekstil

Formål:

Målet med undervisning i tekstil er, at eleverne ved skabende håndværksmæssigt arbejde opnår erfaringer og bliver i stand til at overskue samspillet mellem forestilling, planlægning og udførelse og udvikler færdighed i at formgive og fremstille ting, der har personlig og brugbar værdi. Gennem udvikling i den tekstile designproces får eleverne mulighed for at opleve arbejdsglæde, fællesskab og følelsesmæssigt engagement. Derved udvikler eleverne tillid til egen formåen og erkender værdien af æstetisk praktisk arbejde.

Vi har som målsætning at eleverne gennem kreativitet og selvstændigt arbejde, skal opleve den glæde det at skabe et produkt i fællesskab eller selvstændigt, som er personligt og har værdi.

Slutmål / Ældste Hovedgruppe:

I ældste hovedgruppe er undervisningsåret delt i to halvdele. I efterårssemesteret arbejdes der med selvvalgte projekter. Eleverne arbejder individuelt med egne projekter og læreren fungerer som konsulent og vejleder. I forårssemesteret undervises der i teknikker med udgangspunkt i elevernes egne ønsker. I januar laver 9. klasse en projektopgave i de praktisk-musiske fag. De får et prøvebevis, en udtalelse og en karakter.

Vi har som målsætning at eleverne -gennem kreativitet og selvstændigt arbejde -skal opleve en glæde ved at skabe noget i fællesskab eller selvstændigt, som de føler er personligt og har værdi.

Delmål / Mellemløst Hovedgruppe:

Vi arbejder med at opnå forskellige teknikker, hvor symaskinen er et gennemgående arbejdsredskab. De grundlæggende symaskineteknikker – fx som at sy knapper og lynlås i – bruges i skabelsen af et personligt udtrykt produkt. Herefter vælger eleverne selvstændigt at fremstille deres eget produkt, hvor de skal planlægge fra skitse henover mønster til teknikker og slutte med et færdigt produkt. Eleverne kan også vælge at nålefilte, hvor de begynder med at filte bolde med forskellige billedlige udtryk, fx et ansigt. Herefter nålefilter de i fladeteknik, hvor de laver deres eget, personlige billede.

Når eleverne har fået et godt kendskab til symaskinen og nålefilteteknikker, arbejder de på selvstændige og selvvalgte produkter – gerne på tværs af teknikkerne, hvor der fx laves tevarmere, tasker, penalhuse, krammedyr og meget andet.

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Denne udvikling styrkes bevidst gennem tilegnelsen af faget, og den indsigt og forståelsesforøgelse, der følger heraf.

Arbejdsmetoder, personlige udfordringer og samarbejdsformer, organiseres i overensstemmelse med skolens værdi- og idegrundlag.

*